

Net Hurbil

PELLO ZUBIRIA

Errusiaren ondotik Japonia, Turkia eta Polonia AEBen etsai

Orriotan maiz azaltzen dira “bestelako mundua” eraiki dutenen iritziak, baina zer diote etorkizunaz “mundua bere horretan” atxikitzea nahi luketenek? Amerikako Estatu Batuetan segurtasun aferetako jakitun nagusitzat daukaten George Friedmanek XXI.eko mundu gerra iragarri du.

GEORGE FRIEDMAN HUNGARIARRA da sortzez, baina umetan bere familia juduarekin AEBetara ihes egin. Urte asko eman ondoren armadako buruei eta kadeteei lezioak irakasten, duela hamabost urte sortu zuen Stratfor institutua: *Strategic Forecasting* (Aurreikuspen Estrategikoa) kontzeptuaren laburdura da. Haren buletina jasotzen omen du munduko indar nagusien arteko tirabira eta orekez jakin nahi duen eta informazio pribilegiatua pagatzeko aski diru daukan buruzagi bakan orok.

Friedmanen azken liburua *The Next 100 Years: A forecast for the 21st Century* (Ondorengo 100 urteak: XXI. menderako aurreikuspena) deitzen da. Mexikoko *Nexos* hilabetezariak publikatu du liburuaren aitzin solasa, eta gureganaino *Courrier International* astekari frantsesaren iragazkitik pasata iritsi da, honek 1.000. zenbaki ikusgarrian sartu baitu.

Friedmanek XXI. mendea aurreikusten du Amerikako Estatu Batuen eta bigarren mailako potentzia batzuen arteko gerraz hornitua. Potentzia txikiagook gogor estutuko nahiko lituzkete AEB, eta aldiz amerikanoak ahalegintzen dira txikiago horiek elkartu ez daitezen.

Horrela ulertu behar omen da mende hasiera honetan AEBen eta Atlantikotik Itsaso Bareraino kalife-

rri islamiarra ezarri nahiko luketen taldeen artean: indar islamiarrok AEBei eraso egiten ei diete potentzia nagusia gerrara erakartzeko, ondorioz mundu osoko musulmanak oldartuko direlakoan. Erantzun gisa, AEBek inbaditu egin dituzte herrialde musulmanak, baina ez garaipenaren itxaropenez baizik eta mundu islamiarra desegonkortzeko.

Garaipena ez da, nonbait, yankien helburua. “Estatu Batuek ez daukate gerrarik irabazi beharrik –idatzi du George Friedmanek– aski dute mundu islamiarra desegonkortu eta elkarren arteko liskarra piztearekin”. Edonola ere AEBen eta islamiarren arteko gudua ari omen da amaierara iristen eta hurrengo gatazkarako prestatu beharra dago.

Errusiaren espantsionismoari begiratzen diote orain AEBek. Amerikarrak OTANeko kide direnez, bi blokeek Baltikoan –Estonia, Letonia, Lituania– eta Polonian egiten dute talka, hor ikusi behar omen ditugu tirabirarik beroenak amerikarren eta islamiarren arteko gerra bukatutakoan.

Azkenean, Friedmanen aburuz, bigarren Gerra Hotz hau ere Errusiaren porrotarekin amaituko da, barne arazoei aurre egiteko gauza izango ez delako. Nagusiki bi arazo nozitzen dituzte errusiarrek: behe-

Argazki txikian George Friedman, hainbeste esames sortu duen *The Next 100 Years: A forecast for the 21st Century* liburuaren egilea. Militarren aholkulari honen lau seme-alabetatik bi armadan ari dira. Irudi handia Gordon Hyde sarjentuak egin da eta AEBetako armadak ipinita dauka Interneten: Nogales izeneko hiri bikoitza erakusten du. Mugako hesi handiaren ezkerretakoa Arizona estatuko Nogales da, gringoa, 20.000 biztanle; ikusi frontieretako poliziaren bi furgonetak. Eskubitan dago Nogales mexikarra, Sonora estatuaren zati, 200.000 biztanlez goiti, AEBetako korporazioentzako azpikontratak burutzen dituzten *maquilladora* famatuek Mexiko osotik erakarriak. Zaila dirudi Mexiko AEBentzako mehatxu bihurtzea, baina hala aurrikusi du Friedmanen.

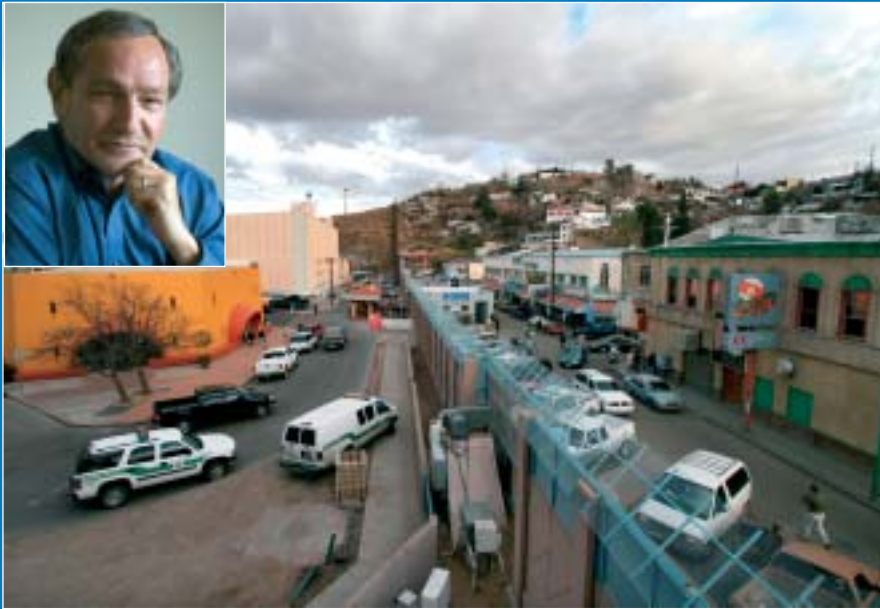
rakada demografikoa eta azpiegituren ahuldadea.

Eta txinatarrak zer? Asko hitz egin eta idatzi da AEBen eta Txinaren arteko etsaigoaz, baina Friedmanek ez du uste hau hain gogorra izango denik. Hasteko, mapan ondo begiratzen bazaio, Txina oso herrialde isolatua da: Siberia iparretik, Himalaia eta oihanak hegotik, biztanleriaren gehiengoa ekialdean pilatua... Gainera aspaldi da Txinak indarra galdu zuela itsasoa.

Barruan omen darama kontraesan nagusia Txinak: aurrerapena itsas hegian biltzen du beti eta barruko aldeko nekazariak txiro bizitzen segitzen dute. Ziklikoki behar du pertsonalitate handi bat egonkortasuna berreskuratzeko diona, ondasunen banaketa orekatuz. Ondoko hamarkadan egokitzen zaio berriro, Friedmanen kalkuluetan, horrelako fase nahasia Txinari eta AEBak ahalginduko dira hango agintariei laguntzen, Errusiaren aurrean oreka egiten laguntzen dielakoan.

XXI.eko gerrak

Gaur gezurra dirudien arren, eta beti Friedmanen aurreikuspenetan, Japonia, Turkia eta Polonia izango dira Errusia bigarren ez erori ondoren AEBekin gerra egingo dutenak, XXI. mende erdi aldean. Ikusi banan bana.

Japonia da munduko bigarren ekonomia indartsuena eta makal dabil. Hazkunde demografikoa lur jota dauka eta etorkinak ekarri beharko ditu. Historian zehar egin izan duen legez, berriro militarismora joko du Japoniak.

Turkia izango da, beti bezala, musulmanen indarra bilduko duen herrialde nagusia. Oso egonkorra da alboan dituen Balkan, Kaukaso eta Ekialde Hurbileko herrialdeekin alderatuta; ondoko hamarkadetan sendotuko du jadanik gaur indartsu dauzkan ekonomia eta armada.

Poloniak, berriz, Alemaniaren ahultzea erabiliko du potentzia bilatzeko eta AEBek Errusiari aurre egiteko poloniarrez edukiko duten beharra ere bai.

Ez digu esaten George Friedmanek nor aterako den garaile XXI. mende erdialdeko mundu gerra horretatik, baina bai aurreikusten du gudu horietan mamituko dela XXI. mendearen bigarren erdian nagusi izango den energi iturria. Eguzkiaren indarrarekin lotuta dakusa berak, eta espazioan sortu ondoren lurrera mikrouhinetan ekartzeko sistema garatuko dela. Gerrak balio lezake gaur aipatzen diren eta laster prototipo mailan frogatuko diren teknologiak errealtate bihurtzeko.

Aginte publikoek garatu beharko omen duten elektrizitate iturri berri-tzaile horrek *boom* ekonomiko berria eragingo duela uste du Friedmanek. Aldi berean, aurreko hamarkadeta-

ko beste *booma* indargabeturik egongo da XXI. erdialdetik aurrera: fini da leherketa demografikoa. Ondorioz, populazioaren handitzean oinarritutako garapen ekonomikoa –jende gehiago, langile gehiago, soldadu gehiago, kontsumitzaile gehiago– aldatu beharko da. Teknologia-ren eta erroboten nagusitasuna eta genetika-ren garrantzi handia, giza-kien bizia luzatzeko baino gehiago (harrapa'zank!) haiek lanerako gai denbora gehiagoz mantentzeko. Orain soberan ditugun etorkinei orduan pagatu egingo omen diegu herrialde aberatsotara etortzeagatik.

Eta krisi guztiok onik gainditu dituelarik, XXI. mende bukaera aldean lehertuko zaie azkena AEBei: Mexikorekiko tirabira. Gaur munduko hamabosgarren ekonomia handiena dauka Mexikok baina mende bete barru Turkiarekin batera sailkapeneko burura hurbilduta egongo da.

Ordurako 1848ra arte Mexikore-nak izandako estatuetan –Kalifornia, Utah, Nevada eta abar– herritarren gehiengoa jatorriz mexikarra izango da. “Mexikoko gobernuak uste izango du horrela ordaindu zaizkiola historian jasandako porrot militarrek. Iruditzen zait 2080 inguru horretan AEBen eta Mexikoren liskarrak beren beroenera iritsiak izanen direla”.

Friedmanen iragarpenotatik gaurko mundutarroi ez digu hainbeste axola beteko diren ez –guk ez dugu ikusiko– baizik eta ezagutzea zein hipotesi darabiltzaten munduko potentzia nagusiko militarrei ideiak ematen dizkietenek. ■

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
zinkunegi@euskalnet.net

zuri begira